

MESAZHI I ATIT TË SHENJTË PAPA FRANÇESKU

DITA VI BOTËRORE E TË VARFËRVE

E diela e tridhjetë e tretë e kohës gjatë vitit

13 nëntor 2022

Jezu Krishti u bë i varfër për ju (krh. 2Kor 8,9)

1. "Jezu Krishti [...] u bë i varfër për ju" (krh. 2Kor 8,9). Me këto fjalë apostulli Pal u drejtohet të krishterëve të parë të Korintit, për t'i dhënë një themel angazhimit të tyre për solidaritet me vëllezërit në nevojë. Dita Botërore e të Varfërve rikthehet sërish këtë vit si një provokim i shëndetshëm për të na ndihmuar të reflektojmë mbi stilin tonë të jetesës dhe mbi format e shumta të varfërisë së momentit aktual.

Pak muaj më parë, bota po dilte nga stuhia e pandemisë, duke treguar shenja të rimëkëmbjes ekonomike që do të kthente lehtësimin për miliona njerëz të varfër nga humbja e vendeve të punës. U hap një vështrim qetësie, e cila, pa harruar dhimbjen e humbjes së njerëzve të dashur, premtoi se më në fund do të mund të kthehej në marrëdhëniet e drejtpërdrejta ndërpersonale, për t'u takuar përsëri pa shtrëngime apo kufizime. Dhe përsëri, është shfaqur një fatkeqësi e re në horizont, e destinuar të imponojë një skenar tjetër në botë.

Lufta në Ukrainë u është shtuar luftërave rajonale të cilat vitet e fundit kanë korrur vdekje dhe shkatërrim. Por këtu tabloja është më komplekse për shkak të ndërhyrjes së drejtpërdrejtë të një "superfuqie", e cila synon të imponojë vullnetin e saj kundër parimit të vetëvendosjes së popujve. Skenat e kujtesës tragjike përsëriten dhe shantazhi i ndërsjellë i disa pushtetarëve mbulon zërin e njerëzimit që bën thirrje për paqe.

2. Sa shumë të varfër lind çmenduria e luftës! Kudo që të shikoni, mund të shihni se si dhuna godet njerëzit e pambrojtur dhe më të dobët. Dëbimi i mijëra njerëzve, sidomos djemve dhe vajzave, për t'i çrrënjësuar dhe për t'u imponuar një identitet tjetër. Fjalët e psalmistit përballë shkatërrimit të Jeruzalemit dhe mërgimit të hebrenjve të rinj rikthehen edhe sot: "Mbi lumenj të Babilonit, /atje rrinim e lotonim /e nëpër mend shkonim Sionin. /Në shelgje, në mes të tij,/ qestet tona në degë i varëm. /Shih atje shpërngulësit tanë /t'u këndojmë prej nesh kërkuan, /të gëzohemi shtypësit urdhëronin: /"Na i këndonin këngët e Sionit!" / Po si mundim t'i këndojmë këngët e Zotit/ në dhe të huaj? (Ps 137,1-4).

Miliona gra, fëmijë dhe të moshuar janë të detyruar të sfidojnë rrezikun e bombave për të shpëtuar veten duke kërkuar strehim si refugjatë në vendet fqinje. Ata që mbeten në zonat e konfliktit më pas jetojnë çdo ditë me frikën dhe mungesën e ushqimit, ujit, kujdesit mjekësor dhe mbi të gjitha dashurisë. Në këto situata, arsyeja errësohet dhe ata që i vuajnë pasojat janë shumë njerëz të thjeshtë, të cilët i shtohen numrit tashmë të madh të të varfërve. Si të jepet një përgjigje

adekuate që sjell lehtësim dhe paqe për kaq shumë njerëz, të lënë në mëshirën e pasigurisë dhe të braktisjes?

3. Në këtë kontekst kontradiktor, zhvillohet Dita e Gjashtë Botërore e të Varfërve, me ftesën - e marrë nga apostulli Pal - për ta mbajtur shikimin të ngulur te Jezusi, i cili "nga i pasur që ishte, u bë i varfër për ty, e kështu ti u bëre i pasur për shkak të varfërisë së tij" (2Kor 8,9). Gjatë vizitës së tij në Jerusalemin, Pali kishte takuar Pjetrin, Jakobin dhe Gjonin, të cilët i kishin kërkuar që të mos i harronte të varfrit. Komuniteti i Jeruzalemit, në fakt, ishte në vështirësi serioze për shkak të zisë së bukës që kishte pushtuar vendin. Dhe Apostulli u interesua menjëherë për organizimin e një koleksioni të madh në favor të atyre të varfërve. Të krishterët Korintas ishin shumë të ndjeshëm dhe të dobishëm. Me drejtimin e Palit, çdo ditë të parë të javës ata mblidhnin atë që kishin arritur të kursenin dhe të gjithë ishin shumë bujarë.

Sikur të mos kishte kaluar kohë nga ai moment, edhe në çdo të diel, gjatë kremtimit të Eukaristisë së Shenjtë, bëjmë të njëjtin gjest, duke ndarë ofertat tona që komuniteti të sigurojë nevojat e më të varfërve. Është një shenjë që të krishterët e kanë përmbushur gjithmonë me gëzim dhe ndjenjë përgjegjësie, kështu që asnjë vëllai dhe motre nuk duhet t'i mungojë ajo që është e nevojshme. Këtë e vërteton tashmë rrëfimi i Shën Justinit, i cili, në shekullin e dytë, duke e përshkruar festën e së dielës së të krishterëve perandorit Antoninus Pius, shkruante si më poshtë: "Ditën e quajtur "del Sole" (e diele) mblidhemi të gjithë bashkë, banorë të qyteteve ose të fshatit dhe lexohen kujtimet e Apostujve ose shkrimet e profetëve për aq sa e lejon koha. [...] Më pas bëhet ndarja dhe shpërndarja për secilin nga elementët e kushtuar dhe nëpërmjet Diakonave u dërgohet atyre që mungojnë. Të pasurit dhe ata që duan japin lirisht, secili atë që do, dhe atë që mblidhet depozitohet te Meshtari. Ai ndihmon jetimët, të vejat dhe ata që janë të varfër për shkak të sëmundjes ose ndonjë arsye tjetër, të burgosurit, të huajt që janë mes nesh: pra, kujdeset për këdo që ka nevojë" (*Apologjia e Parë*, LXVII, 1-6).

4. Duke u kthyer në bashkësinë e Korintasve, pas entuziazmit fillestar, angazhimi i tyre filloi të dështonte dhe nisma e propozuar nga Apostulli humbi vrullin. Kjo është arsyeja që e shtyn Palin të shkruajë me pasion, duke nxitur mbledhjen e kasetës, "tani, pra, çojeni deri në fund këtë vepër që, sikurse qetë gati ta propozoni, ashtu edhe ta plotësoni sipas mundësisë." (2Kor 8,11).

Unë po mendoj në këtë moment për gatishmërinë që, vitet e fundit, ka nxitur popullsi të tëra për të hapur dyert për të mirëpritur miliona refugjatë nga luftërat në Lindjen e Mesme, në Afrikën Qendrore dhe tani në Ukrainë. Familjet kanë hapur shtëpitë e tyre për të lënë vend për familjet e tjera dhe komunitetet kanë mirëpritur bujarisht shumë gra dhe fëmijë për t'u ofruar atyre dinjitetin e duhur. Megjithatë, sa më gjatë të vazhdojë konflikti, aq më shumë përkeqësohen pasojat e tij. Popujt që mirëpresin e kanë gjithnjë e më të vështirë t'i japin vazhdimësi ndihmave; familjet dhe komunitetet kanë filluar të ndiejnë peshën e një situatë që shkon përtej emergjencës. Kjo është koha për të mos u dorëzuar dhe për të rinovuar motivimin fillestar. Ajo që kemi filluar duhet të përfundojë me të njëjtën përgjegjësi.

5. Solidariteti, në fakt, është pikërisht ky: të ndajmë atë pak që kemi me ata që nuk kanë asgjë, që të mos vuajë askush. Sa më shumë të rritet ndjenja e komunitetit dhe e bashkimit si një mënyrë

jetese, aq më shumë zhvillohet solidariteti. Nga ana tjetër, duhet pasur parasysh se ka vende ku në dekadat e fundit ka pasur një rritje të ndjeshme të mirëqenies për shumë familje, të cilat kanë arritur një gjendje të sigurt jetese. Ky është një rezultat pozitiv i iniciativës private dhe ligjeve që kanë mbështetur rritjen ekonomike të kombinuar me një nxitje konkrete për politikën familjare dhe përgjegjësinë sociale. Trashëgimia e sigurisë dhe stabilitetit të arritur tani mund të ndahet me ata që janë detyruar të lënë shtëpitë dhe vendin e tyre për të shpëtuar veten dhe për të mbijetuar. Si anëtarë të shoqërisë civile, ne mbajmë të gjallë thirrjen për vlerat e lirisë, përgjegjësisë, vëllazërisë dhe solidaritetit. Dhe si të krishterë, ne e gjejmë gjithmonë themelin e qenies dhe veprimeve tona në bamirësi, besim dhe shpresë.

6. Është interesante të theksohet se Apostulli nuk dëshiron t'i shtrëngojë të krishterët duke i detyruar ata në një punë bamirësie. Në fakt, ai shkruan: "Nuk po ju urdhëroj, por, duke ju treguar kujdesin e të tjerëve, ju jap mundësinë ta tregoni vërtetësinë e dashurisë suaj." (2Kor 8,8); përkundrazi, ai synon të "testojë sinqeritetin" e dashurisë së tyre në vëmendjen dhe shqetësimin për të varfërit (krh. po aty). Nevoja për ndihmë konkrete sigurisht qëndron në bazën e kërkesës së Palit, megjithatë qëllimi i tij shkon më tej. Ai na fton të mbledhim të mirat, në mënyrë që të jetë një shenjë dashurie, siç dëshmohet nga vetë Jezusi. Me pak fjalë, bujaria ndaj të varfërve e gjen motivimin e saj më të fortë në zgjedhjen e Birit të Hyjit, i cili donte ta bënte veten të varfër.

Apostulli, në fakt, nuk ka frikë të pohojë se kjo zgjedhje e Krishtit, ky "vetëmohim", është një "hir", në të vërtetë "hiri i Zotit tonë Jezu Krishtit" (2Kor 8,9), dhe vetëm duke e pranuar atë, ne mund t'i japim shprehje konkrete dhe të qëndrueshme besimit tonë. Mësimi i gjithë Besëlidhjes së Re e ka unitetin e saj rreth kësaj teme, e cila pasqyrohet edhe në fjalët e Jakobit apostull: "Bëhuni zbatues të Fjalës e jo vetëm dëgjues që gënjejnë vetveten. Sepse, në qoftë se dikush e dëgjon Fjalën, por nuk e zbaton, ai i përngjan njeriut që e shikon fytyrën e vet në pasqyrë: e pa veten, shkoi e menjëherë harroi se si qe. Ndërsa ai që e vëren ligjin e përsosur - atë të lirisë - e, në qoftë se i përvishet jo thjesht si dëgjues i habitur, por si zbatues i veprës, ky do ta gjejë lumturinë e vet në ushtrimin e tij" (Jak. 1,22-25).

7. Përballë të varfërve nuk ka retorikë, por përveshje mëngësh dhe e vendosje besimi në praktikë përmes përfshirjes së drejtpërdrejtë, e cila nuk mund t'i delegohet askujt. Megjithatë, ndonjëherë mund të marrë përsipër një formë relaksi, e cila çon në sjellje të paqëndrueshme, si indiferenca ndaj të varfërve. Ndodh gjithashtu që disa të krishterë, për shkak të lidhjes së tepërt me paratë, të zhyten në keqpërdorimin e mallrave dhe të trashëgimisë. Këto janë situata që shfaqin një besim të dobët dhe një shpresë të dobët e dritëshkurtër.

E dimë që problemi nuk janë vetë paratë, sepse ato janë pjesë e përditshmërisë së njerëzve dhe e marrëdhënieve shoqërore. Ajo që duhet të mendojmë është, përkundrazi, vlera që ka paraja për ne: ajo nuk mund të bëhet absolute, sikur të ishte qëllimi kryesor. Një lidhje e tillë ju pengon të shikoni realisht jetën e përditshme dhe ju turbullon shikimin, duke ju penguar të shihni nevojat e të tjerëve. Asgjë më e dëmshme nuk mund t'i ndodhë një të krishteri dhe një komuniteti sesa të mahnitet nga idhulli i pasurisë, i cili përfundon në lidhje me një vizion kalimtar dhe të pasuksesshëm të jetës.

Prandaj, nuk bëhet fjalë për sjellje vetëm mbështetëse ndaj të varfërve, siç ndodh shpesh; në vend të kësaj, është e nevojshme të angazhohemi në mënyrë që askujt të mos i mungojë e nevojshme. Nuk është aktivizmi ai që na shpëton, por vëmendja e singertë dhe bujare që na lejon t'i afrohemi një të varfëri si një vëlla që zgjat dorën në mënyrë që unë të shpëtoj nga përgjumja në të cilën kam rënë. Prandaj, "askush nuk duhet të thotë se ai qëndron larg të varfërve, sepse zgjedhjet e tij të jetës përfshijnë më shumë vëmendje ndaj detyrave të tjera. Ky është një justifikim i shpeshtë në qarqet akademike, të bizneseve apo profesionale, madje edhe kishtarë. [...] Askush nuk mund të ndihet i përjashtuar nga shqetësimi për të varfrit dhe për drejtësinë sociale" (Nxitja Apostolike *Evangelii Gaudium*, 201). Është urgjente të gjenden mënyra të reja që mund të shkojnë përtej vendosjes së atyre politikave sociale "të konceptuara si një politikë ndaj të varfërve, por kurrë me të varfrit, kurrë me të varfrit dhe aq më pak të përfshira në një projekt që bashkon popujt" (Enc. *Vëllezër të gjithë*, 169). Në vend të kësaj, ne duhet të priremi të mbajmë qëndrimin e Apostullit, i cili mund t'u shkruante korintasve: "Porse, merret vesh se jo ju të ngushtoheni e të tjerëve t'u lehtësohet, por - për një lloj barazimi." (2Kor 8,13).

8. Ka një paradoks që sot si në të kaluarën është e vështirë të pranohet, sepse bie ndesh me logjikën njerëzore: ka një varfëri që të bën të pasur. Duke kujtuar "hirin" e Jezu Krishtit, Pali dëshiron të konfirmojë atë që ai vetë predikoi, domethënë se pasuria e vërtetë nuk konsiston në grumbullimin e "thesareve në tokë, ku i brejnë tenja e ndryshku, ku vjedhësit birojnë muret e vjedhin!" (Mt 6,19), por më tepër në dashuri të ndërsjellët që na bën të mbajmë barrët e njëri-tjetrit në mënyrë që askush të mos braktiset apo përjashtohet. Përvoja e dobësisë dhe kufizimit që kemi përjetuar vitet e fundit, dhe tani tragjedia e një lufte me pasoja globale, duhet të na mësojë diçka vendimtare: ne nuk jemi në botë për të mbijetuar, por që të gjithëve t'u lejohet një jetë dinjitoze dhe e lumtur. Mesazhi i Jezusit na tregon rrugën dhe na bën të zbulojmë se ka një varfëri që poshtëron dhe vret, dhe ka një varfëri tjetër, e tij, që na çliron dhe na bën të lumtur.

Varfëria që vret është mjerimi, bija e padrejtësisë, shfrytëzimit, dhunës dhe shpërndarjes së padrejtë të burimeve. Është varfëri e dëshpëruar, pa të ardhme, sepse imponohet nga kultura e flaktë që nuk jep perspektivë apo rrugëdalje. Është mjerimi që, ndërkohë që e detyron njeriun në gjendjen e varfërisë së skajshme, ndikon edhe në dimensionin shpirtëror, i cili, edhe nëse shpesh neglizhohet, nuk ekziston ose nuk llogaritet. Kur i vetmi ligj bëhet llogaritja e të ardhurave në fund të ditës, atëherë nuk ka më asnjë fre për të përshtatur logjikën e shfrytëzimit të njerëzve: të tjerët janë vetëm mjete. Nuk ka tjetër veç paga, orar të detyruar pune dhe kështu krijohen forma të reja skllavërie, të vuajtura nga njerëz që nuk kanë alternativë dhe duhet ta pranojnë këtë padrejtësi helmuese për të grumbulluar minimumin për jetesë.

Varfëria që çliron, nga ana tjetër, është ajo që qëndron para nesh si një zgjedhje e përgjegjshme për të na liruar nga zhavorri dhe për t'u përqendruar tek thelbësorja. Në fakt, njeriu mund ta gjejë lehtësisht atë ndjenjë pakënaqësie që përjetojnë shumë, sepse mendojnë se po u mungon diçka e rëndësishme dhe e kërkojnë atë si një bredhje pa qëllim. Të etur për të gjetur atë që mund t'i kënaqë, ata duhet të drejtohen drejt të vegjëlve, të dobëtve, të varfërve për të kuptuar më në fund se çfarë kanë vërtet nevojë. Takimi me të varfrit na lejon t'u japim fund kaq shumë anktheve dhe frikës së paqëndrueshme, të arrijmë në atë që ka vërtet rëndësi në jetë dhe që askush nuk

mund të na vjedhë: dashurinë e vërtetë dhe të lirë. Të varfrit, në të vërtetë, para se të jenë objekt i lëmoshës sonë, janë subjekte që na ndihmojnë të çlirohemi nga lidhjet e shqetësimit dhe të sipërfaqësorës.

Një babë dhe doktor i Kishës, Shën Gjon Gojarti, në shkrimet e të cilit hasen denoncime të forta kundër sjelljes së të krishterëve ndaj më të varfërve, shkruante: "Nëse nuk mund të besosh se varfëria të bën të pasur, mendo për Zotin tënd dhe mos dysho në këtë. Nëse ai nuk do të kishte qenë i varfër, ti nuk do të ishe i pasur; kjo është e jashtëzakonshme, se nga varfëria erdhi pasuria e bollshme. Shën Pali, këtu nënkupton me "pasuri" njohurinë e devotshmërisë, pastrimit nga mëkatet, drejtësinë, shenjtërimin dhe njëmijë të mira të tjera që na janë dhënë tani dhe përgjithmonë. Ne i kemi të gjitha këto falë varfërisë "(Predikimet mbi Letrën II drejtuar Korintasve, 17,1).

9. Teksti i Apostullit të cilit i referohet Dita e VI Botërore e të Varfërve paraqet paradoksin e madh të jetës së besimit: varfëria e Krishtit na bën të pasur. Nëse Pali ishte në gjendje të jepte këtë mësim - dhe Kisha e përhapi dhe e dëshmoi atë gjatë shekujve - kjo është sepse Zoti, në Birin e tij Jezusin, zgjodhi dhe ndoqi këtë rrugë. Nëse ai u bë i varfër për ne, atëherë vetë jeta jonë ndriçohet dhe transformohet dhe fiton një vlerë që bota nuk e njeh dhe nuk mund ta japë. Pasuria e Jezusit është dashuria e tij, e cila nuk është e mbyllur për askënd dhe shkon për të takuar të gjithë, veçanërisht ata që janë të mënjanuar dhe të privuar nga ajo që është e nevojshme. Për dashuri u zhvesh dhe mori gjendjen njerëzore. Nga dashuria ai u bë një shërbëtor i bindur, deri në vdekje dhe madje në vdekje në kryq (*krh. Fil 2, 6-8*). Nga dashuria e bëri veten "bukë jete" (*Gjn 6,35*), që askujt të mos i mungojnë gjërat e nevojshme dhe të gjejë ushqimin që ushqen për jetën e përjetshme. Edhe në ditët tona duket e vështirë, siç ishte atëherë për dishepujt e Zotit, ta pranohet këtë mësim (*krh. Gjn 6,60*); por fjala e Jezusit është e qartë. Nëse duam që jeta të fitojë mbi vdekjen dhe dinjiteti të shpengohet nga padrejtësia, kjo është rruga: pra, të ndjekë varfërinë e Jezu Krishtit, të japë jetën për dashuri, të thyejë bukën e ekzistencës së dikujt me vëllezërit dhe motrat, duke filluar nga ata që u mungojnë të nevojshmet, që të krijohet barazia, të varfrit të çlirohen nga mjerimi dhe të pasurit nga kotësia, që të dy pa shpresë.

10. Më 15 maj të kaluar, shpalla Shenjt, vëlla Charles de Foucauld, një njeri i cili, edhe pse kishte lindur i i pasur, hoqi dorë nga gjithçka për të ndjekur Jezusin dhe për t'u bërë i varfër dhe vëlla i të gjithëve. Jeta e tij eremite, fillimisht në Nazaret dhe më pas në shkretëtirën e Saharasë, e përbërë nga heshtja, lutja dhe vetmia, është një dëshmi shembullore e varfërisë së krishterë. Do të na bëjë mirë të meditojmë mbi këto fjalë të tija: "Mos t'i përçmojmë të varfrit, të vegjlit, punëtorët; jo vetëm që ata janë vëllezërit tanë në Zotin, por janë edhe ata që imitojnë në mënyrë më të përsosur Jezusin në jetën e tij të jashtme. Ata përfaqësojnë në mënyrë të përsosur Jezusin, Punëtorin e Nazaretit. Ata janë të parëlindurit midis të zgjedhurve, të parët e thirrur në djepin e Shpëtimtarit. Ata ishin shoqëria e zakonshme e Jezusit, që nga lindja e tij deri në vdekjen e tij [...]. Le t'i nderojmë ata, le të nderojmë në to imazhet e Jezusit dhe të prindërve të tij të shenjtë [...]. Le të marrim për vete [kushtin] që ai mori për vete [...]. Le të mos pushojmë kurrë së qeni të varfër në çdo gjë, vëllezër të të varfërve, shokë të të varfërve, ne jemi më të varfrit e të varfërve si Jezusi,

dhe si ai i duam të varfrit dhe rrethohemi me ta "(Komentim i Ungjillit të Lukës , Meditim 263). [1] Për vëlla Çarls-in këto nuk ishin vetëm fjalë, por një stil konkret jetese, që e shtyu atë të ndante me Jezusin dhuratën e vetë jetës.

Qoftë kjo Ditë e VI Botërore e të Varfërve një mundësi hiri, për të bërë një shqyrtim personal dhe bashkësior të ndërgjegjes dhe për të pyetur veten nëse varfëria e Jezu Krishtit është shoqëruesja ynë besnike në jetë.

Romë, Shën Gjoni në Lateran, 13 qershor 2022, Përkujtimi i Shën Antonit të Padovës.

Françesku

[1] Meditimi n. 263 mbi Lk 2: 8-20: C. DE FOUCAULD, La Bonté de Dieu. Meditations sur les saints Evangiles (1), Nouvelle Cité, Montrouge 1996, 214-216.